

SRPSKI DIJALEKTOLOŠKI ZBORNIK
SRPSKA KRALJEVSKA AKADEMIJA

SRPSKI DIJALEKTOLOŠKI ZBORNIK

— КЊИГА II —

V. 2.

РАСПРАВЕ И ГРАЂА

ДЕСЕТА КЊИГА

НАГРАЂЕНА ИЗ ЗАДУЖБИНЕ Д-р ЛЈУБОМИРА РАДИВОЈЕВИЋА

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1911

СРПСКА КРАЉЕВСКА АКАДЕМИЈА

INDIANA UNIVERSITY
LIBRARIES
BLOOMINGTON

PG 1387
. A2 577
v. 2

СРПСКИ ДИЈАЛЕКТОЛОШКИ ЗБОРНИК

INDIANA UNIVERSITY LIBRARY

КЊИГА II

У БЕОГРАДУ

ШТАМПАНО У ДРЖАВНОЈ ШТАМПАРИЈИ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

1911

ПРЕГЛЕД

СТРАНА

1. **Д-р А. Болић**, *О дијалекатском материјалу О. Броха у књизи: Die Dialekte des südlichstn Serbiens* 1
2. **Владан С. Јовановић**, *Гаврило Стефановић, Венцловић* 105
3. **Милош Московљевић**, *Акценти именица и придева у поцерском говору* 307
4. **Маринко Станојевић**, *Северно-тимочки дијалекат* 360
5. **Гл. Елезовић**, *Извештај са дијалектолошког путовања од Вучитрна до Пећи* 464

ИЗВЕШТАЈ СА ДИЈАЛЕКТОЛОШКОГ ПУТОВАЊА ОД ВУЧИТРНА ДО ПЕЊИ.

ОД

ГЛ. ЕЛЕЗОВИЋА.

Још као слушалац срп. језика на Великој Школи отпочео сам био да прикупљам грађу потребну за проучавање говора свог места рођења — Вучитрна и његове околине. Лета 1907 г., спремајући тезу за полагање проф. испита, наумих да тај покупљени материјал средим. Невичан оваквим пословима како сам био, чинише ми се најпре да грађе имам и на претек, али није требало много, па да се уверим о противном. Нарочито кад сам тај посао почео радити по упутствима која ми је давао мој поштовани професор, г. Dr. Ал. Белић, ја сам тад први пут видео многе проблеме, на које дотле ни мислио нисам. Поред осталог пропустио сам дотле да повучем границе тог говора који сам изабрао за предмет проучавања. Из свега овога очевидно је било врло потребно отићи још једном на терен, што ми онда није ни мало лако било. Захваљујући заузимању и препоруци г. Dr. Ал. Белића, Краљевска Академија Наука потпомогла ме је, те сам у другој половини месеца септембра прошле године могао још једном обићи оне крајеве, са задатком да многе недовољно документоване податке још једном проверим и по могућству тачно утврдим границе простирања овог дијалекта. Ометен својим личним пословима, ја се нисам могао на овом путу задржати онолико колико је важност задатка можда захтевала, те са жаљењем морам признати да нисам успео до краја постићи оно за чим сам тежио. Но, колико се могло за десет дана путовања урадити, ја се надам да све што је до мене стајало нисам пропустио. Вучитрн ми је био полазна тачка одакле сам предузимао излете у два правца.

Источна граница овог говора, бар на Косову, и раније ми је била позната, али сам је ради веће сигурности још једном обишао. Прешавши преко Бабиног Моста, на Лабу, задржао сам се мало у Приштини, а одавде преко Грачанице на Косову допро сам до Јањева. У овом у сваком погледу интересантном месташцу на самој северној ивици Косова задржао сам се 3 дана, захваљујући гостољубивости младога католичкога капелана Дом Пашка Краснића. Језички материјал што сам га за она три дана по Јањеву покупио, уздам се, биће довољан да се, ма само и у најглавним потезима, оцрта тај наш дијалекат, о чијим ђу особинама ниже рећи још коју реч.

После овог пута на исток, предузео сам опет из Вучитрна други пут, и то на запад. Врло је важно било видети, како се говори у Пећи, њеној околини и где се управо овај говор сучељава са јекавским говорима: Колашина, Рожајске нахије, Плава и Гусиња и осталим пограничним црногорским дијалектима. Но ја у Пећ нисам ишао друмом. Из Вучитрна сам најпре отпутовао у мав. Девич, у Дреници. Ово сам учинио не само ради тога да бих избегао сваки додир са административним властима, него и због тога што ми је и израније било познато да се у Девичу увек може наћи људи из порецја: Девичке р., Белога Дрима, Глине и Мируше. Осим тога изабравши тај пут, ја сам имао срећу да прођем по сред Дренице, по сред Прекорупља, да видим ону богату и питому равницу између Белог Дрима и р. Истока и да пресечем пећско поље — Дукађин. а у даљини да посматрам велику као море Метохију! Јесте, Девич је врло значајна тачка не само због тога што је сад готово у целој вучитрнској Дреници још једина стопа српске земље, него и због тога што је онде, у ђивоту и онај светац, пустињожитељ и велики исцелитељ Јанићије, од кога траже и моле помоћ разноврсни паћеници оних страна. Ту од много година на овамо вазда може путник наћи мноштво болника и ослабљених од разних недуга. Ту су мајке, сестре, младе одиве које су помериле памећу гледајући најразноврснија дивљаштва што Арнаути чине без прекида над њиховим најмилијим. Има ту свакад и стараца из ближе и даље девичке околине, који као огорели паћевци после пожара, после погибије често многобројне чељади своје, пошто својим очима виде како им се и куће и кућишта у пепео претворише, дођу, да ту своје последње дане проведу служећи Св. Јанићију за кору хлеба и молећи се Богу да се смиљује на „рисјански народ“, да му се не утре траг у тим

крајевима. А ти људи тако радо причају; они то тако ревностно и озбиљно раде, као да тиме нешто за народно добро чине, само кад тако не год наиђе; али то ретко бива! —

У овом сам манастиру имао прилике да разговарам са повише људи из Лауше, Дрсника, Клине, Клинавца. Успут сам се задржао по мало у Бичи, Крушеву и Будисавцу. брижљиво бележећи све што сам из разговора са тамошњим људима чуо, а што би имало ма какве вредности.

У Пећи сам се најдуже задржао — пет дана, те с тога после Вучитрна одатле имам највише материјала. Овде сам имао прилике да слушах говор сељака из оближњег села Црнога Вра (Врха), које се налази испод самог подножја планине Паклене, огранка Руговских планина. Један сам цео дан провео близу Пећи у једном од највећих српских села у околини — у Белом Пољу, и тај ми је дан био један од најкориснијих што сам их на овом путу имао.

Сад, после овог пута, западна граница нашег дијалекта, нарочито од Митровице на југу, много је одређенија. Мени је врло мило што могу констатовати да се та граница готово потпуно поклапа са оном коју је професор А. Белић на својој карти повукао¹⁾. Од Митровице та граница иде врло мало уз Ибар, па се одмах спушта и негде се код Рудничког Хана хвата друма Митровица—Пећ, одатле улази у област Подгор и иде њеном западном границом, дуж планинског ланца што ту област дели од Колашина, Рожајске нахије и Ругове до Пећи. Пећ је крајња тачка овог говора на западу према јекавским дијалектима. Од Пећи, опет ивицом пећског поља а поред планинских венаца, иде друмом до Таковице; а где се у том правцу сукобљава са говорима призренског типа ја за сада нисам могао ближе одредити. Дуж целе косе Мокегора—Жљеб—Паклена има села у којима се говори помешано, екавски и јекавски, што долази отуда, што има мноштво досељеника из Колашина, Шекулара, Ц. Горе, из племена Васојевића, Куча, па чак Пипера и Белопавлића, како ми неки сељаци рекоше. Али ваља и то напоменути. да се ови јекавци врло брзо губе, чим се са својих брда спусте у питому равницу дукађинску и пећску, остављајући врло мало трагова од свога говора у говору староседелаца. То се, донекле, може објаснити не само тиме што је готово правило да досељеници морају прилагодити свој говор говору предела

¹⁾ Диалектологическая карта сербского языка (Петроград, 1905 г.).

у који дођу, него и због велике сличности између оба ова говора. Сва племена из којих управо и долазе ови досељеници говоре дијалектом који је, апстрахујући замену Ћ, готово идентичан са говором којим говори старо становништво ових крајева. Нарочито је та сличност појачана истим акцентом.

Напред сам поменуо да о источној граници овог говора према Призрену нисам ништа ближе могао утврдити. Једно се само може поуздано рећи, да се као у Пећи, Подгору, Преко-рупљу и Дреници говори и у Ђаковици и околини њеној, али да ли се та граница пружа баш и до састава оба Дрима, ја не знам поуздано. Имао сам прилике да разговарам са људима из Подримља, области недалеко од Призрена и Ђаковице, и уочио сам да је и тај говор у основи исти овај о коме говорим, али и у њему има врло много труња из говора призренског, ма да тај утицај призренског говора тамо ни издалека није онако јак као што је то случај на источном или, боље рећи, на великом делу Косова са стране гиланског и црногорског говора. Према томе од велике би користи било за познавање наших дијалеката, кад би се згодном приликом предузела још једна експедиција, која би имала да утврди мало ближе, како стоји са границом између Феризовића и Подримља. Призрена и Ђаковице.

Овај би извештај био и сувише опширан кад би се ма и само површно говорило о особинама ових говора. Зато сада само примећујем да нигде досада нису боље окарактерисани ови говори, који се, као што је познато, не налазе само у Ст. Србији него и у Краљевини Србији, него у делу А. Белића: Диалектологическая карта серб. языка, страна 27—32.

Из бојазни да не будем и сувише опширан, ја ћу овде истаћи само оне особине овог говора којима се он удаљује од вучитрскога на Косову и од левачког у Србији. Познато је да је најинтересантнија страна ових говора њихов акценат. У вучитрском дијалекту готово је правило без изузетка да крајњи затворени слогови чувају дужину, па била она стара или секундарно добивена под утицајем сугласника који слог затварају, разуме се, ако су ти слогови у исто време акцентовани. У Пећи и његовој околини ово правило има толико изузетака да се једва може говорити о њему као о правилу. Навешћу само неколико примера које вадим са првих страна својих бележака с пута.

У Пећи и околини:

лѣген, дѣцкан, тѣмелъ, аѣјѣон,
 љумур (Б. Поље) мѣјдан (sic!), фѣ-
 риет, кѣплан и ѣрслан (врста
 веза), кѣштан, вѣрем (врста плат-
 на) карѣнфил, јѣрган (Б. Поље),
 чѣкур, пѣлим (Б. П.) сѣан (Б. П.).
 Тѣрчин, Јѣван, Вукѣдин, Стѣјан,
 Млѣден, Драгѣтин, домѣин
 (Пећ, Б. Поље) бѣјрам

У Вучитрну:

легѣн, доцкѣн, темелъ, аѣјѣон,
 љумѣр, мѣјдѣн, фериѣт, каплѣн.
 ѣрслѣн, коштѣн, вѣрѣм. карѣн-
 фѣл, јѣргѣн, љукѣр, пелѣм, сѣан,
 Турчѣн, Јѣвѣн. Вукѣдин, Сто-
 јѣн, Младѣн, Драгутѣн, дома-
 ѣин, бѣјрам.

Али и у Пећи није ово правило без изузетка, већ има и непренесених дугих акцената на последњим затвореним сло-
 говима: дуѣан, митѣн (памуклија). Дубовѣк (село). Бреженѣк (село).
 Заѣч (село), Брестовѣк (село), врснѣк, ливѣр. Мирѣн, Новѣк, курбѣн,
 сокѣк (Б. П.), рукѣв (Б. П.). есѣп (Б. П.), сеѣак, карантѣн (Б. П.).
 финѣн, комѣн, танѣр. Јѣвѣн — сва четири примера у селу Кру-
 шеву на Дриму.

Не само што ми је путујући падало у очи то, да се овај
 акценат на крају у затвореном слогу боље чува у пределима ближе
 Вучитрну, него ми то исто кажу и забелешке. У Пећи и око-
 лини слично крајњим кратким акцентима почињу и дуги, са затво-
 рених слогова да се преносе за један слог с краја ка почетку
 речи, док се то у Вучитрну и околини једва може запазити, ма
 да и тамо има таквих примера.

У вучитрнском говору има готово у свих врста речи чи-
 тавих категорија са непренесеним и кратким акцентом са крајњих
 затворених слогова. Таке су многе именице са суф. љк, многи
 придева на ат, много infn., а у 1 л. једн. аориста, ако је ак-
 ценат на крају, он је остао где је био и пошто је х отпало.

Пећски говор међутим у врло много сличних случајева
 преноси акценат, али и то није доследно изведено, те има при-
 мера и без преношења акцента.

Неколико примера из Пећи и околине:

aor. 1 л. sing. ја сврѣти, лѣ-
 сно се обѣко, дѣђо.

infn.: кажѣват, путѣват, из-
 лѣтет, изѣит, пѣвес (Б. П.) мѣ-
 лит, рѣзбрат, дѣвес, сѣдет, нѣ-

У Вучитрну би то гласило:
 ја сврѣтѣ, лѣсно се обѣкѣ, дѣђѣ,
 кажѣвѣт и кажѣват, путовѣт, из-
 летѣт, изѣит. повѣс, моѣт, ра-
 збрѣт, довѣс, седѣт, ноѣс, данѣс.

ѣас, дѣнас, ѡтут, магдѡнос, ме-	отѹт, магдонѡс, метолѣк, ме-
тѣлнк, мемлѣкет, кѣсмет, сѣбен,	млеѣт, кѣсмѣт, себѣп, мусѣфѣр
мусѣфѣр, дѡрзон.	и мусѣфѣр, дорзѡн.

Али од сељака из Клине и Клинавца, села недалеко од Дрима, чуо сам и овакве примере :

прокѹд, пѡрдѡд, зѣјѡм, Јунѣк, марѡк, пиѡт, каталѣк, сенѣт, акшѡм, Карадѡк, сербезлѡк, раатлѡк, дорзѡн, сѡрдѡш, Дечѡнѡц, Девичѡнѡц, сакѡт, манѣт, јесенѡс, опѣт, одонѹт, истрѹт (покварити), слѡдѣт.

За неке се примере овде наведене може рећи да су употребљени у вези са енклитикама, те је отуда акценат остао непомерен, али се то за све примере не може рећи. У осталом оваквих примера и нема много.

После дужег проучавања говора којим ми говоре родитељи моји, учинило ми се да он не разликује више од два акцента, који су различни по дужини, али иначе оба опадна. Ово саопштење наилазило је код г. Dr. Ал. Белића на сумњу, те је с тога и ово питање једно од оних које је требало сад на овом путу начисто извести.

Пре овог свог пута до Пећи често сам помишљао да можда није недостатак мога слуха, да не могу добро да разликујем акут од циркумфлекса, али сада сам се разуверио, јер сам, како ми се чини, у Пећи и околини сасвим добро могао да разликујем та два акцента. И ево шта мислим о том питању. Пећ и пећска околина употребљава, и ако не беспрекорно, ипак доста добро дуги улазни акценат, што се не може рећи за Вучитрн и околину, ма да сам се сада уверио да се и око Вучитрна чује акут, али врло недоследно. За сада не знам како је дошло до овога мешања ова два тако различна акцента. Центар је те неправилне употребе та два акцента Вучитрн. Према томе, поред других ситнијих разлика између вучитрнског и пећског говора, ова употреба акута била би једна од значајнијих.

Поред ових примера са врло поузданим акутима: траву, кула, колаче (ас. pl.), кѹму (ас. sg.), млѣко (п. sg.), вилѡјет (п. sg.), куна, срна, ђоса, ѡљак (нека врста дугачке хаљине женске без рукава), врѡнац, вино, за бѡјрам, зѡром (instr. sing.), слѹга, дада, глава, свѣтак, десѣтак, нѡрод, Ваѡа, Виѡа, орѡѡка (gen. sg.), Ђрса, маѡчак: маѡчка, у писме (ас. pl.: писма), да је зѡдруж (п. sg.), Миле, мајка ти бѡна, гѡфил тѣшко је, дѡђи (2. sg. imperat.), дѡђѡ (1. sg. aor.), нѡђе (3. sg. aor.), сврѡти (1. sg. aor.), обѹко (1. sg. aor.),

седимо (1 pl. pгаes.), да трошите (2 pl. pгаes.), ми постимо (1 pl. pгаes.), записао сам и овакве примере, од којих наводим само неке које овако надохват исписујем из бележака: уста, бѣлце, пшѣче, мѣндил, мѣјдан (исп. у Вуч. мѣндѣљ и мѣјдѣн), ни у даће ни у седеће, мнѣдица, али и мнѣдица и мнѣдицу, дође (3 sg. pгаes.) и ченѣмо (1. pl. pгаes.). После оних речи у којима Пећанац помиче акценат за један слог ка почетку, што Вучитрнац врло ретко чини, оно што и простом народу нада у очи као разлика између говора та два места — то су „црногоризми“ којих није мало у пећском говору. Уосталом, напред сам помињао да је тај утицај сасвим и природан и разумљив. Непосредна близина, иако врло танке, економске везе са пограничним местима Ц. Горе, а нарочито досељеници — све то чини да у пећском говору има трагова од црногорских дијалеката. Тај се црногорски утицај огледа на пр. у овоме: вељу, мѣљу (3 pl. pгаes.), мѣљу, забољу, фѣљу, каживат, упишујеш, кажју, кажјујем, шѣтимо, ѣлеже (3 sg. aor.), вежју (3 pl. pгаes) и сл.

У садашњем времену могу се чути и овакви примери: измѣтѣјем (2 sg. pгаes.), растурајем, да обуреѣје (3 sg. pгаes = руши).

И ови се примери имају приписати, свакако, утицају са те стране, иако се спорадички и у Вучитрну чак чују: 8 сѣтница пѣра, за овѣја година, 5 лѣра тѣрскија до врѣти, мојѣја, од свѣја, иза тѣја стрѣна, и: пѣзнатије ѣѣди, од дрѣгије нѣѣи, од тоѣкије пѣшака.

Из дела Марка Миљанова позната је особина кучког дијалекта да често замењује ѣ са ј; за ту црту зна и пећски говор, иако сам таквих примера мало записао: прву мѣј поред: у 5 сѣти нѣѣи; неѣѣѣ му ѣѣј уѣѣѣ (= уѣѣ); затим за ѣ = ј: а каѣјем гој нѣѣјном.

Сѣтница је, али свакако вреди напоменути, што сам запазио у говору села Клине, Дрсника, Крушева и Клинавца: они готово доследно свугде групу мѣ замењују са мн: мнѣко, мнѣдица, мнѣдицу, мнѣдица, мнѣд, да га умнѣтимо.

Сад не могу навести много примера, али је вероватно да пећски дијалекат, бар у позајмљеним речима, не разликује добро ѣ од ч: ѣрѣѣ м. ѣрѣѣ, Заѣѣ м. Заѣѣ, по чѣпѣнака м. по ѣпѣнака, Туриѣѣвце м. Туричевце.

И у зап. нач. има примера да отпада ј: Боже сачѣва! дѣ ми то!

У part. pгаet. I има и оваквих облика: дошѣ, дѣ, ѣѣѣ, ноѣуѣ.

Прекорупље, Подгор и Пећ употребљавају и збирне бројеве и имен. жен. рода на ад, што до сада никад нисам чуо да се у Вучитрну и околини његовој употребљава.

Тамо има и *infin.* неокрњених, али врло ретко: кад ће доћ берати, понести и др.; нџама ће кджу одрати.

Све је остало као и у Вучитрну; и Пећ је са околином изгубила разлику између *асс.* и *loc.*, те место *loc.* врло често употребљава *асс.*, исто онако као што употребљава и *асс.* место *instr.* И овде *gen. pl.* врши службу *loc. pl.* Са Вучитрном има и овај говор чак и оно лепшење */e/to* — */e/te* уз показне замсн. и *adv.* који су од њих постали: тавај, танај, тавакав, танакав, тоде, тонде и др. И тамо се као око Ситнице употребљавају удвојене замен. истог лица и падежа: мџене ме теришка и сл.

Исто тако употребљава и оне две, за косов. говор тако карактеристичне, партикуле турског порекла: *се* и *ли*. Сједи мџдро *се* ћеш љес шљџку. Он сџпи *ли* нико то не зна.

Па и поред свега овога, мора се признати да народ на југу и југозападу од Чичавице има више осећања за језик, богатији речник и богатију синтаксу него северније од ње.

Да кажем још неколико речи о особинама јањевског говора. Фонетика овог дијалекта врло је занимљива. Многи усамљени појави у фонетици вучитрнског говора наћи ће објашњења овде. Појави као: канџк (конак), кокџ (како), тџко ти Бога! дброч (= оброч) нису овде ретки. Ја сам овде навео само ово неколико примера, навлаш одбацујући примере са тек започетим процесом измене вокала.

Јањевци доста често употребљавају и полуглас који је исте природе као и у Гилану. Но има и оваквих примера: м. ноћџс — *ноћџс*; љ: отџц, јастџк, малџцко, тџј брџг. *Part. praet.* у јањев. говору ретко се чују на *о*, већ се много чешће употребљавају место *ао*, *ео*, *ио* — аја, еја, ија. Ово замењивање отишло је и даље, па се и у другим речима *ео* почело замењивати са *еја*.

Поред: сетџја се, јџја, бџја—не бџја, викаџја, донџја. кажуваџја, седџја, тџја; има: бџја (= бео), цџја (= цео), вџсеја (= ве-сео). Бџаград, дџја (= део), темџја (= темељ). Нису ни овакви партиципи ретки: дџга се, отџша, дџша.

д у Јањеву само је у две речи и у речима од њих изведеним замењено са *лу*: слџнце, слџза, слунџиглџђ; иначе је свугде замењено правилно са *у*: стџба, жџч, тџцан и др. Сем горњих партиципа и сличних речи *л* на крају речи и слогова не замењује се са *о*: вџл, кџлце.

Осећа се наклоност да се звучни сугласници на крају речи замене муклим: дѣп, ако мѣш (можеш). крѣ.

Иначе јањевски говор зна за све друге гласовне особине као и вучитриски: испрѣља — испрѣљен, господсто, лис, кос.

Правца развијања овог говора врши се у правцу губљења сваке разлике у квантитету, али тај се процес није још завршио. Са квантитетом је у тесној вези и питање о акценту. Само кад су слогови акцентовани може се чути циркумфлекс, иначе се свугде другде скраћује дужина.

Што се тиче места акцента, и у том правцу овај говор представља архаичнији тип. Он још не зна за померање акцента са крајњих затворених слогова, па били они првобитно дуги или кратки: талѣс, дукѣт, али и дѣкат, кисмѣт, порѣд, ѣутѣк, отѣц, отѣц, ерѣп, камѣш, ајдѣк, потѣк, конѣк, јастѣк. токѣк.

Ретки су примери, ако се одвоје облици 1 л. sg. aor., са акцентом на крају и онда када је слог отворен: бајаѣи седѣја, какѣ; доѣѣ (1 л. sg. aor.), ја ти казѣ (aor.), поѣѣ (1 л. sg. aor.), наложѣ (1 sg. aor.). наѣѣ (1 sg. aor.).

Да наведем и неколико примера за губљење дужине: по сѣду, Вѣса, Тѣна, на вѣрата, дѣн, свѣт, зидѣње, ковѣње, моје мѣјке мѣјка, посѣчи, Сѣфа (nom. viri).

Али је већ поменуто да се дужине нису сасвим изгубиле, без трага, и да има речи и са \sim : 8 грѣши, козѣм би орѣла, ако донесѣ Бог. ѣе се седѣи, снесѣ (3 sg. praes), саберѣ (3 sg. praes.), ѣе да се закопѣа, да ми мањкѣ, пометѣ (3 sg. praes.), ѣе га оберѣш, да га однесѣш, да ми изберѣш, да донесѣш, плетѣ (3 sg. praes.), горѣ (3 sg. pr.), да разберѣ, чинѣју (3 pl. praes.), да навѣрим; Бѣрна (= Бернардо), нѣсмо стѣле, по сѣла (loc. — gen. pl.), бѣле-жѣте, Бороѣн (брдо код Јањева), 30 пѣла (= наполеондор), по лѣзѣу, у обѣр, дѣде ни цѣр бѣг, камѣње, Дѣјко (n. viri), ширѣк, стремењѣци (n. pl.), вѣраје (voc. sg.), гѣрваница (део на колима), сѣјње (= саоне), одѣмно, познѣва се, старѣј, слѣнце.

Но ваља знати да се ове речи могу чути и са скраћеним акцентом. Најбоље се и најдоследније чува дужина у praes, код глагола са акцентом на крају.

Неће бити случајно што сам забележио у неколико примера дужину и онде где јој није места: у Црногѣру, рабѣту, стѣку, 2 гѣдине, гѣдину, 100 гѣдине, пред Бѣга, дѣцу, бѣте (voc. sg.), још повише дѣбро, рабѣташ (2 sg. praes.).

Врло су ретки примери где се још очувала, као што је речено, предакценатока дужина, а заакценатске дужине као и код осталих суседних говора и иначе нема.

Деклинација је јако усколебана и упрошћена, али се ипак још може да реконструише, и кад би се то учинило, видело би се да се у томе слаже у свему са вучитрнским говором. Конјугација је добро сачувана, али има доста особина које се у свему не слажу са вучитрнском. Свакако под утицајем околних македонских говора јањевски говор меша аориско *ше* (3 pl.) са имперфекатским *ху*, те отуда примери као: *узѣху* ми кућу, што се вртѣше *њѣкње* (3 pl.). Том утицају ваља приписати и неке синтактичне особине овога говора: *ѣаше* ми *бјдне* *дѣбар*, *нѣху* те *пѣкнем*, не *могѣ* га *нѣђем*, *ѣе* га *убијем*.

Овако, као што се говори у Јањеву, у главном, говори цело Косово од ушња Лаба па до Качаничке Клисуре. Према томе дијалекат што се говори од Вучитрна до Пећи и Таковице тешко да би се могао назвати косовским. Како народ у Вучитрну узима, Косово и почиње од Лаба па на исток. Да ли је ова подела дијалеката стара или скорашња — о томе није место овде да се говори.

Пре него што завршим овај свој извештај сматрам за пријатну дужност да захвалим Краљевској Академији Наука на помоћи, без које не бих ни могао обићи ове крајеве; тако исто сам дужан захвалити и свом поштованом проф. г. Dr. Ал. Белићу на заузимању и препоруци. Ја хитам да што пре довршим започети свој рад о овим говорима, и чим буде готов, поднећу га Краљевској Академији; а сматраћу за част, ако ми расправа угледа света у њеним издањима.

У Солуну, 12 фебруара 1908. год.

